

ATOOMENERGIE

De enige wijze waarop de wereld tot nu toe heeft kunnen kennis maken met de atoomenergie, is door middel van de bommen van Hiroshima, Nagasaki en Bikini. En de discussies over het toekomstige gebruik van deze energie in oorlog of in vrede, draaien allemaal om zijn gebruik in de atoombom. Toch moest het duidelijk zijn, dat deze eerste toepassingen slechts een zeer onvoldoende indruk kunnen geven van de mogelijkheden, die in de toekomst kunnen worden verwezenlijkt.

De gedachte aan de mogelijkheid van een atoombom is eerst in de jaren 1938-1939 naar voren gekomen. Ook in de wereld der natuurkundigen was vóór die tijd deze mogelijkheid nog niet bekend. Wel wist men, hoe de electrisch ongeladen neutronen, zonder hindernissen in atoomkernen konden doordringen en hierin radicale omzettingen teweeg konden brengen. Ook wist men, dat in deze processen naar verhouding zeer grote hoeveelheden energien konden worden vrijgemaakt. Maar hun toepassing op grote schaal stuitte af op de onmogelijkheid over grote hoeveelheden neutronen te beschikken. Deze moeilijkheid werd eerst overwonnen, toen men in de splijting van uranium een proces ontdekte, waarbij meer neutronen werden vrijgemaakt dan verbruikt. Het gaat hier als met een verbrandingsproces, waarbij eerst een zekere beginwarmte aanwezig moet zijn om het te ontsteken. Is dit begin er eenmaal, dan kan verder de warmte die bij de verbranding vrijkomt, deze aan de gang houden.

Toen eenmaal de principiële mogelijkheid van de atoombom was begrepen, was zijn verdere ontwikkeling een kwestie van slechts korte tijd. Natuurlijk was zijn constructie niet mogelijk geweest zonder geweldige industriële inspanning die de

Verenigde Staten daaraan, ten koste van miljarden dollars hebben gewijd. Het z.g. Amerikaanse monopolie van de atoombom is dan ook geen monopolie van kennis of wetenschap, want de voorbereiding van deze uitvinding heeft bijna geheel op Europese bodem plaats gevonden. Het monopolie van de atoombom kan slechts bestaan als monopolie van productievermogen, want andere geheimen, dan enige bijzondere technisch grepen bestaan niet. Ieder land, dat tot een soortgelijke industriële inspanning als de Verenigde Staten in staat is, kan in even korte tijd de atoombom ook produceren.

Deze toestand wordt misschien niet door het grote Amerikaanse publiek, maar stellig door de deskundigen begrepen en er is van deze zijde herhaaldelijk gewezen op de betrekkelijkheid van het Amerikaanse „monopolie“. In deze kringen spreekt men dan ook uitsluitend over een „voorsprong“ van Amerika en voortdurend hamert men erop, dat deze voorsprong slechts kan worden behouden, wanneer Amerika zijn onderzoekingen en productie met maximale krachtsinspanning voortzet. Zoals vanzelf spreekt, maakt deze omstandigheid het gebruik van de atoomenergie voor vredesdoeleinden volkomen onmogelijk, tenzij als bijproduct van de oorlogsproductie. In het programma van de Atomic Energy Commission komen deze toepassingen voor de vrede in de allerlaatste plaats.

Hoe het precies staat met de verdere ontwikkeling van de atoomenergie voor oorlogsdoeleinden is natuurlijk niet bekend. Tegenover de Russische bewering, dat dit land de atoombom reeds bezit, staat de Amerikaanse bewering, dat het monopolie nog niet is doorbroken. Voor het grote publiek is er geen mogelijkheid

te weten te komen, wie hierin gelijk heeft, voordat de bommen van de nieuwe wereldoorlog boven onze hoofden losbarsten. Het onderscheid tussen beide beweringen is echter slechts een verschil in tempo.

Officiële Amerikaanse verklaringen over de verdere ontwikkeling van de atoomenergie zijn, zoals vanzelf spreekt, van een uiterste vaagheid. En zelfs van deze vage beweringen weet men niet, in hoeverre zij aan de werkelijkheid beantwoorden, of propagandistische grootpraak zijn. Toch is het goed, deze beweringen even de revue te laten passeren aan de hand van hetgeen over de fysieke grondslagen van de atoomenergie in het algemeen bekend is.

In de laatste jaren zijn drie soorten verklaringen afgelegd:

1. Er zou een nieuw soort atoombom zijn ontwikkeld, tien tot duizendmaal sterker dan de bestaande.
2. Een geheel nieuw atoomwapen, dat met de atoombom zelf niets uitstaande heeft, zou zijn ontwikkeld.
3. De productie van atoombommen zou thans „in serie“ plaats vinden.

Wat de laatste bewering betreft, werden door de Amerikaanse pers schattingen gemaakt, dat de productie thans ongeveer twee atoombommen per week zou bedragen. Men kan gemakkelijk nagaan, dat dit aantal aan de voorzichtige kant moet zijn geschat. Bij de productie van plutonium, dat thans ongetwijfeld als de grondstof van de atoombom is aangenomen, komt een grote hoeveelheid energie vrij, die als maatstaf voor de snelheid van productie kan worden gebruikt. Hoewel geen nauwkeurige cijfers zijn gepubliceerd, kan men nagaan, dat een productie van twee bommen per week overeenkomt met een arbeidsprestatie van ongeveer een half miljoen Kilo Watt. Stellig is men hier nog lang niet aan het eind van de mogelijkheden.

(Wordt vervolgd)

Vergaderingen

Zaterdag 23 October in Zutphen, aanvang half acht.

Zondag 24 October in Enschedé voor de Twentsche vrienden, aanvang 's-morgens 10 uur.

Wij nodigen alle Spartacus-vrienden en belangstellenden uit deze bijeenkomsten te bezoeken.

Bijwonen Herfstconferentie

U vindt in dit nummer de eerste beschouwing over het op de conferentie te den Haag te behandelen onderwerp. Vrienden van Spartacus die deze bijeenkomst willen medemaken, kunnen zich daarvoor opgeven. Hagenaars bij Jac. Rijpkema, Stortenbekerstraat 7, aldaar; anderen aan het adres Spartacus, Postbus 7046, Amsterdam Zuid 2.

Ook van bondsleden en kernen wordt bericht ingewacht aan het laatste adres.

len wordt er veelal door bepaald. Maar het is duidelijk dat een dergelijke politiek zich niet onderscheidt van die van de reeds bestaande organisaties en onder die omstandigheden is het een illusie te verwachten, dat de kleine O.V.B. tegenover haar concurrenten zich zal kunnen ontwikkelen. En, zoals gezegd, wanneer zij dit laatste wel zou kunnen, dan kan er toch geen organisatie uit groeien, die zich wezenlijk onderscheidt van die nu reeds gevestigde vakcentrales.

Ondertussen is die gespletenheid in de arbeidersmassa aanwezig. Naast de grote massa, die nog met oude begrippen rondloopt, ontstaan echter kleinere of grotere groepen van arbeiders, die het noodzakelijke nieuwe gaan begrijpen. Deze gespletenheid zal ook op het congres van de O.V.B. ongetwijfeld op de ene of andere wijze tot uiting komen. De voorstellen van de leiding te Rotterdam getuigen op duidelijke wijze van de illusie, om tegelijkertijd vakbeweging en strijdorganisme te willen zijn.

Wij beseffen ten volle, dat de O.V.B.-arbeiders in de bestaande toestand waarin vooral geestelijk de massa zich nu bevindt, niet in staat zullen zijn een machtige strijdorganisatie te vormen. Wij mogen slechts hopen, dat zij dit ook zelf zullen inzien. Immers, wanneer zij dit beseffen, dan zullen zij trachten hun nieuwe organisatie zodanig te bouwen, dat ze een voorbeeld voor de massa der arbeiders is van zelf-organisatie op de grondslag der bedrijven. Dan zullen zij dit nieuwe verbond naast strijdorganisatie ook willen doen zijn propaganda-organisme voor de nieuwe vormen van strijd, die de klasse behoeft. En dan kan de nieuwe organisatie een belangrijke taak onder de Nederlandse arbeiders vervullen.

Nogmaals, dat de Amsterdamse makers dit inzagen, stemt tot grote voldoening. Laten wij hopen, dat zij vanuit het gehele land daarbij stevige steun zullen ondervinden, opdat de O.V.B. die weg zal gaan.

16 OCTOBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 41

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Litg.
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

OORLOG OF VREDE?

Wie beslissen er over?

Toen de tweede wereldoorlog nog in volle gang was, beloofden Roosevelt en Churchill de mensheid, dat na deze oorlog de duurzame vrede een feit zou worden. Deze belofte werd vastgelegd in het Atlantisch Handvest, en de Verenigde Naties moesten zorgdragen, dat de artikelen vervat in dit Handvest nageleefd zouden worden.

De Tweede Wereldoorlog behoort tot het verleden, maar..... de derde staat voor de deur. Ondanks het Atlantisch Handvest, ondanks Verenigde Naties en Veiligheidsraad. In diplomatenkring wordt het onverbloemd gezegd, de kranten schrijver er over. Een artikelje in Het Parool van 8 October over de Berlijnse kwestie eindigt met de woorden: „Maar Amerika is nog niet klaar. Vandaar, dat de koude oorlog nog wel even (vet van Spartacus) zal worden voortgezet.“

Hoe denken de arbeiders daarover? Hoe denken de „gewone mensen“ daarover? Kortom hoe denken zij daarover, die in feite de oorlog voeren moeten, wier huizen en levens straks weggebombardeerd zullen worden, die de wapens moeten hanteren en de „heldendood“ mogen sterven? Zij lezen de kranten, zien de journaals in de bioscopen, horen de radio-berichten en laten zich reeds inschakelen in een der beide fronten. O, als je ze hoort praten, willen ze geen oorlog, werkelijk niet. „We hebben genoeg gehad in de vorige oorlog, we zitten nog met de brokken“ en „daar breng ik mijn kinderen niet voor groot“ horen we zeggen. Maar zo'n gesprek eindigt meestal met de woorden: „laten we hopen, dat hij niet komt“. In dat „laten we hopen“ zit al de berusting, als hij komt. Ze hopen maar, meer kunnen ze niet doen.

Er is een verlamd gevoel van onmacht over de mensen. Als een loodzware dreiging, hangt de komende oorlog in de

lucht. Het drukt op de mensen, ze hopen, dat het niet tot een uitbarsting zal komen, maar ze kunnen die hoop nergens mee voeden. De komende oorlog wordt gezien als een naderend onheil, dreigend en onafwendbaar.

Is deze oorlog werkelijk onafwendbaar? Zijn wij mensen werkelijk zo onmachtig? Kunnen we niets anders doen, dan maar afwachten, wat de Groten over ons beschikken? Hebben werkelijk enkele machten het levenslot van miljoenen mensen in handen? Miljoenen, die niets liever willen dan in werkelijke vrede leven en werken. Deze miljoenen hebben geen machtsbegeren, hebben geen belang bij oliegebieden, koffie-, rubber- of suikeraandelen. Hun lot zit vastgeknepen tussen de kapitaalsmachten, voor hen geen levensvreugde, geen zorgeloosheid, maar angsten voor de toekomst.

Zoals het er nu voor staat in de wereld, beschikken de mensen niet over hun eigen leven, en over dat van hun kinderen. Zelfs in het dagelijks leven moeten we ervaren, dat we zelf niets te zeggen hebben. Onze woongelegenheid, onze kleding, ons verbruik wordt door de overheidsorganen vastgelegd. Om te verhuizen moet je vergunning hebben, om je ergens te vestigen dito, zonder toestemming van het arbeidsbureau kan geen arbeider van werkgever veranderen, zonder toestemming van de minister mogen de lonen niet verhoogd worden, prijzen worden door de regering vastgesteld, het verbruik van de arbeiders wordt door een geraffineerd prijs- en distributiestelsel nauwkeurig geregeld, hij kan niet meer verbruiken dan hem van bovenaf wordt toegemeten.

De arbeiders van hoofd en hand moeten een steeds zorgelijker bestaan voeren, hun belangen moeten steeds opnieuw wijken voor die van de imperialistische machten. We hebben af en toe in deze kolon-

men uiteengezet, dat de wereld verdeeld is tussen twee kapitaalsmachten, die om de wereldheerschappij vechten. Het is deze belangenstrijd die het gehele maatschappelijke leven beheerst. En de arbeiders die de ruggegraat vormen van het gehele economische leven, zijn mede-ingeschakeld, of ze willen of niet. Hier aan het Westelijk front, ginds aan het Oostelijk.

De mensen voelen wel de dreiging van de naderende oorlog, maar over het algemeen begrijpen ze niet, dat ze nu materieel, door gedwongen verbruiksbeperking, en ideologisch door de voorlichting van pers en radio, reeds ingeschakeld zijn in een der beide fronten. Ze begrijpen niet, dat waar de kapitaalsmachten zich keortsachtig voorbereiden op de derde wereldoorlog, de gehele maatschappelijke productie daarop ingesteld moet zijn. Dat dus de verbruiksbeperking een noodzakelijk gevolg is van de oorlogseconomie, want waar de productie voor de wapenmaking zo groot mogelijk moet zijn, daar moet vanzelf de productie voor de consumptie zo laag mogelijk gehouden worden.

Zolang de arbeiders dit niet inzien, zijn zij onmachtig een oorlog te verhinderen. Gaan zij echter begrijpen, dat de oorlog een gevolg is van de tegenstelling, voortkomend uit de kapitalistische productiewijze zelf, dan zullen zij tot het inzicht komen, dat ze niet hoeven te berusten, dan zullen ze zien wie de werkelijke machten zijn. Want dan weten ze, dat dit hele stelsel van winstmaken en uitbuiten slechts kan bestaan door hun arbeidskracht. En dan begrijpen ze, dat waar ze hun arbeidskracht weigeren te geven, dat daár het verzet tegen de oorlog geboren wordt, dat daar de kracht gaat groeien, die een oorlog verhinderen kan.

De regeringen van alle landen voeren de politiek, die hun wordt voorgeschreven door de grote rivalen. In de door Rusland beheerste gebieden voeren ze de Russische politiek, in de landen die door middel van het Marshall-plan aan de Dollar gebonden zijn, de Amerikaanse politiek. Deze politiek is er op gericht, zoveel mogelijk winst te maken, opdat het kapitaal zich kan uitbreiden en sterk ma-

ken voor de komende strijd met de wapenen. De loon- en prijspolitiek van de regeringen, waarbij de vakbonden ook ingeschakeld zijn, heeft dit doel.

In Frankrijk is een vertwijfelde arbeidersklasse reeds in verzet gekomen. Zij is de strijd begonnen tegen de loon- en prijspolitiek van de Franse regering, die hun levenspeil zodanig omlaagschroefde, dat het ondraaglijk werd. Ook in de andere landen komt het tot een snelle daling van de levensstandaard van de werkende bevolking. Daarom zullen de arbeiders in West- en Oost-Europa het voorbeeld der Fransen moeten volgen. Het groeiend verzet der werkers is de enige macht, die de oorlog kan tegenhouden.

We moeten en mogen dit niet onderschatten. We moeten begrijpen, dat we niet behoeven te berusten. En dit is het werk, dat nu reeds de revolutionaire arbeiders overal kunnen aanpakken. De mensen aan het verstand brengen, dat juist deze geest van berusting, dit schikken in het „onvermijdelijke“, de oorlog onafwendbaar maakt. Er moet een verandering komen in het denken. Overal, in de bedrijven, op de straat en in de winkels, overal waar we de mensen met berusting horen praten over de komende oorlog, moeten we hen aan het verstand brengen, dat ze niet hoeven te berusten.

Ieder stukje strijd, hoe gering het ook mag lijken, is een aanval op de kracht van het kapitalisme en daarmee op de oorlog.

Door de strijd groeit het vertrouwen in eigen kunnen en in eigen machtsontplooiing en het is dit vertrouwen, dat tot de overtuiging leiden moet, dat we een oorlog maar niet over ons heen hoeven te laten komen, maar dat we onze eigen klassekracht er tegenover kunnen stellen.

Stellingen over de staking als strijdsvorm in ons Tijdperk

Van een kameraad uit midden-Europa ontvingen wij onderstaand stukje, dat wij gaarne afdrucken ten bewijze hoe ook bij deze vrienden, de nieuwe gedachten rijpen.

1. De eerste uiting van het vage ontwaken van het proletarische zelfbewustzijn was de stormloop tegen de machines. Het instrument van de uitbuiting moest worden vernield, daar men dat voor de oorzaak van de uitbuiting hield. Deze eerste opstand droeg nog geheel het karakter van de slavenopstanden, waarbij de gereedschappen vernield en de werkdieren mishandeld werden. Het zelfbewustzijn van de slaven kon slechts daarin tot uitdrukking komen, omdat er nog iets onder hen stond, wat ze onderdrukken of vernietigen konden, en omdat men op deze manier zich tegelijkertijd op zijn heer kon

Vervolg op pag. 4

WORSTELING DER WERKERS

Met koortsachtige haast organiseren de wereld-machten hun potentieel voor de komende nieuwe imperialistische botsing. Nog gaat de gehele wereld en in het bijzonder Europa, gebukt onder de gevolgen van de tweede wereldoorlog. Nog leven miljoenen in de puinhopen. Nog is de nood bij de arbeiders in de zogenaamde overwinnaars West-Europese landen zo groot, dat het eigenlijk een dwaasheid is te spreken over een „levensstandaard“. Maar de oorlogsvoorbereidingen gaan hun gang. De West-Europese Unie maakt zijn grootste vorderingen op het terrein van de militaire voorbereidingen en Amerika is daarbij de stuwende factor. De militaire uitrusting zal door dit laatste land worden verzorgd. Hierdoor wil het de weerbaarmaking van West-Europa in verband met het komende conflict bevorderen.

Tevens ziet het Amerikaanse economische leven zijn belangen goed gediend door de leveranties.

Een gemeenschappelijke oorlogsstaf in het Westen is reeds gevormd. Nadrukkelijker worden de aankondigingen van een beruiging van de Leen- en Paachtwet. De diplomatie is druk in de weer om een modus te vinden, waarop ook Franco-Spanje in de Westerse Unie kan worden ingeschakeld. Reeds werd uitgesproken, dat de Pyreëen zo een uitstekende en natuurlijke verdedigingslinie zijn, om te waarborgen dat, wanneer de lage landen en Frankrijk opnieuw, en ditmaal door Russische troepen, zouden worden bezet, een basis in Europa voor de Westerse machten behouden zou blijven, van waaruit de oorlog zou kunnen worden voortgezet. De economie van West-Europa is onder deze omstandigheden ten volle oorlogseconomie en de lasten voor de grote massa zullen als gevolg daarvan in de naaste toekomst nog toenemen.

Amerika eist daarbij van West-Europa een economische politiek, die in zoverre herinnert aan het liberale tijdvak, dat er vrij baan moet zijn voor de internationale handel, waarbij het Amerikaanse monopoliekapitalisme, door zijn veel hoger ontwikkelde productie-apparaat, steeds de sterkste zal zijn.

Wijzen wij, alvorens we iets dieper willen ingaan op de Franse situatie, op enkele punten, die ons een beeld kunnen geven van de gevolgen van het Amerikaanse streven. Onder de druk van Amerika is de politiek van de Nederlandse regering belangrijk gewijzigd. Meer vrijheid voor het par-

ticulier initiatief, minder overheidsbemoeiing, dat betekent, dat de regeringssubsidies op verschillende agrarische producten moeten worden afgeschaft, dat de huren moeten worden verhoogd, enz. De kosten van het levensonderhoud zullen stijgen. Ook de „levensstandaard“ van de Nederlandse arbeidersklasse komt daarbij in het geding. Dat de erkende vakcentrales hier hun waarschuwend stemmen laten horen, is voor deze organen, die de sociale vrede willen bevorderen, alleen daaruit te verklaren, dat zij beroering onder de bedrijfsarbeiders kost wat kost willen voorkomen.

Maar ook de Amerikaanse regeerders weten, waar Abram de mosterd haalt. In volle koelbloedigheid aanvaarden zij het lage en lager wordende levenspeil van de West-Europese arbeiders. Zij verlangen, dat de vakbewegingen in de Marshalllanden zich ten volle zullen inzetten voor de doorvoering van hun economische politiek. Met andere woorden, dat deze zich zullen lenen voor het murw maken van de arbeiders dezer landen. Daarom heeft Marshall deze vakbondsleiders de vorige week bij zich ontboden. Het is heus niet teveel gezegd, wanneer wij verklaren, dat zij onder verwijzing naar de oorlogsdreiging hun instructies van hem hebben in ontvangst genomen.

Voor de Franse arbeiders zijn de toestanden volkomen onhoudbaar geworden. Zelfs volkomen burgerlijk denkende mensen wordt het duidelijk, dat onder verhoudingen als daar, met een dagelijks stijgend prijspeil, de niets op de arbeiderstafel brengende theorieën als „door loonsverhoging stijgt automatisch de prijs“, geen enkele reële betekenis meer hebben. De Franse arbeiders moeten voor het directe bestaan van hun gezinnen de strijd in, en zij gaan daartoe dan ook steeds weer over.

Misschien zou een krachtig doorgevoerde kapitalistische planpolitiek onder staatsleiding enkele van de moeilijkheden in het Franse economische en sociale leven hebben kunnen verkleinen en ongetwijfeld hebben de socialistische directie aan de bevrijding, met het plan Monnet, gepoogd. Maar zij zijn reeds in de eerste aanloop gestrand op de onmogelijkheid om zo een staats-socialistische, laten we gerust zeggen, „staats-kapitalistische“, politiek krachtig door te voeren. De economische verhoudingen lieten dit in Frankrijk niet toe. Daarnaast is bovendien de Amerikaanse druk op West-Europa gekomen, die een beëindiging eiste van een

zodanige politiek. Beide factoren zijn er mede oorzaak van, dat de Franse arbeiders voortdurend opnieuw in verzet komen.

Spreken wij eerst nader over de binnenlandse economische verhoudingen. Het Franse economische leven is nog zeer achterlijk. Ongeveer 35 % van de bevolking werkt in de landbouw. In Nederland is dat te naaste bij 20 %. Toch kan Frankrijk, dat ten dele een rijke bodem heeft, niet in eigen agrarische behoeften voorzien. Dat is grotendeels gevolg van de achterlijke productiewijze in de landbouw. Dit brengt ook mede, dat het individualisme bij de Franse boer buitengewoon groot is. Er is daar geen sprake van een sterk economisch organisatieleven, zoals dat de boeren in Nederland kennen in de vorm van boerenleenbanken, coöperatieve veilingen, zuivelabrieken enz. De Franse boer werkt dan ook niet voor de wereldmarkt. Zijn afzetgebied van zelf vervaardigde boter, kaas enz. is de naaste omgeving. Maar juist daardoor is de Staat ook veel minder goed georiënteerd omtrent de productie en heeft zij bij leiding in het economische plattelandsleven niet de mogelijkheid zulke organisaties te benutten. Overal stuiten de maatregelen op de honderdduizenden individuele boeren. Het welvaartspeil van de boeren is, zoals overal, ook in Frankrijk in de oorlogsjaren stevig toegenomen. Daarbij komt de zuinigheid en de spaarzaamheid die de boerenstand overal kenmerkt. Zomin als in de oorlogsjaren heeft de Franse boer na de „bevrijding“ zich onderworpen aan maximum-prijzen, teeltplicht enz. En al stelde de regering dus maximumprijzen vast voor graan en brood, daarvan trok en trekt de boer zich weinig aan. De zwarte handel is in Frankrijk praktisch de normale markt. Zelfs brachten de begrensd graanprijzen de boer er toe om het land voor een groot deel om te ploegen tot weidegrond en er vee op te drijven, omdat de vleesprijzen veel grotere winsten mogelijk maakten. Vlees is voor de arbeidersklasse praktisch niet te betalen. Alleen deze oorzaken brengen reeds mede, dat in Frankrijk de prijzen voortdurend omhoog gaan. Het tekort aan voedingsmiddelen, ook dus graan, brengt mede, dat voortdurend uit het buitenland moet worden geïmporteerd, maar de steeds verder gaande waardedaling van de Franse franc maken die aankopen steeds duurder en dus de binnenlandse prijzen van de geïmporteerde levensbenodigdheden steeds hoger. Dit dwingt, zoals gezegd, de arbeiders steeds weer de strijd aan te binden.

Ook de Franse industrie — uitzonderingen daargelaten — is zeer achterlijk, erger nog dan in de andere landen van West-Europa, die tegenover

Amerika weer zeer ongunstig staan. De gemiddelde levensduur van de Franse economische uitrusting is 25 jaar, van Engeland 9 jaar en van Amerika 7 jaar. Dat betekent dus, dat Amerika ongeveer viermaal zijn uitrusting vernieuwt en, ..., moderniseert, tegen Frankrijk éénmaal. Nog sterker spreken de cijfers met betrekking tot het aantal p.k. (paardekrachten) in de industrie per arbeider. Bedragen deze in Frankrijk 7½, in Engeland zijn zij 20 en in Amerika 33½. Het zal duidelijk zijn, dat onder die omstandigheden het Franse kapitalisme op de wereldmarkt niet kan meekomen, en dat daarom de arbeidersklasse op een verschrikkelijke wijze wordt uitgebuit. Dat deze zwakke positie van Frankrijk op de wereldmarkt weer tot uitdrukking komt in de voortdurende val van de franc zal eveneens duidelijk zijn.

Het Franse voorbeeld toont ten duidelijkste, hoe in het algemeen de positie van West-Europa is. In dit deel van de wereld moet de arbeidersklasse in de naaste toekomst leren strijden of ondergaan. Strijden, dat wil zeggen zelf strijden, omdat de oude organisaties zich hebben ingeschakeld in het vijandige front, het front van één van beide imperialistische machten. Wij zijn zeker van de komst van grote worstelingen der werkende massa. Van belang daarbij is echter, of deze massa leert, dat het in wezen daarbij gaat tegen het kapitalisme zelf en voor een nieuwe orde, waarin de uit de strijd geboren organen gebruikt moeten worden als middelen om de productie zelf te beheersen.

Op nieuw gaan de stakingsovereenkomsten over Frankrijk. De mijnwerkers staken bij honderdduizenden. De metaalnijverheid en het transport worden in de acties betrokken. De katholieke en sociaal-democratische bonden pogen deze van anderen opkomende, drang te remmen en te keren. De regering stuurt gewapende troepen. De toestand verscherpt zich. De Stalinisten pogen ongetwijfeld de actie der arbeiders voor hun politieke doeleinden te benutten. De Gaulle wacht op de achtergrond.

Maar wij moeten in de Franse stakingen toch ook nieuwe verschijnselen zien van de onvermijdelijk komende eigen strijd van de klasse. Wij leven in moeilijke, maar steeds meer revolutionaire wordende tijden. In de sombere schaduw van de latentheid van de Nederlandse arbeidersklasse en ook en vooral van de dreiging en de reactie die over de wereld gaat, moet dit ons kracht geven. De worsteling der werkers is komende. En onze klasse, zal leren, zich niet steeds te laten gebruiken voor „anderer twisten“, maar eens, en steeds bewuster, de strijd voor eigen lot en voor eigen doel te voeren.

De huidstructuur van het kapitalisme de wereldsituatie

werkelijken. Rusland wil wel van deze landen afnemen, maar het doet geen industriële leveranties en levert ook geen internationaal gangbare deviezen, waarmede elders — vooral in Amerika — deze installaties zouden kunnen worden aangeschaft.

In het Westen bestaan andere maar soortgelijke moeilijkheden. Amerika is in staat te leveren aan West-Europa, maar dit is niet in staat tot betaling, tenzij het zijnerzijds door leveranties deviezen krijgt. Waar Amerika niets noemenswaard afneemt, maar grote leveringen doet, stapelen zich de credit-moeilijkheden van dag tot dag op. De leveranties van de West-Europese staten onder elkaar, lossen die moeilijkheden niet op. Door hun aller deviezen-gebrek en hun, door een achterlijk en geschonden productie-apparaat, beperkte voortbrenging, bepaalt zich de wederzijdse buitenlandse handel in het algemeen tot een bilateraal barter-verkeer (directe goedereeruil bij handelsverdrag tussen twee staten). Onder die omstandigheden wordt het kapitalisme nog met een ernstige depressie bedreigd. Deze wordt slechts gedeeltelijk voorkomen, met creditleveranties door Amerika en een opnieuw richten van de productie op de bewa-

ningsindustrie, zowel in Europa als Amerika. Dit past bovendien in de Amerikaanse plannen van een militaire West-Europese Unie, gericht tegen Rusland. Slechts op deze en soortgelijke wijzen wordt voorkomen, dat zich de crisis door massawerkloosheid openbaart. Toch valt in België, dat zich door allerlei oorzaken het snelste van de oorlogsevolgen wist te herstellen en dat van de Europese landen er het beste voor stond, reeds een sterke stijging der werkloosheid te constateren.

Onder deze omstandigheden zullen wij ons ook bezig moeten houden met de vraag, waartoe een eventuele depressieperiode voor de arbeidersklasse zal leiden.

Het feit, dat dergelijke moeilijkheden of waarschijnlijk ook een rol kunnen spelen in de directe internationale politieke verhoudingen tussen het Amerikaanse en het Russische blok, — denk aan de mogelijk daardoor in verschillende landen te voorschijn tredende massa-bewegingen — maken een onderzoek voor ons des te noodzakelijker.

— 0 —

Georganiseerde machtsconcentratie. Bij dit alles voegt zich, dat de inzichten van de

Filmochtend Ned. Ver.

VOOR

Sexuele Hervorming

Zondag drie October j.l. hield de Ned. Vereniging voor Sexuele Hervorming haar eerste filmochtend in Kriterion. Inleiding en film hadden tot onderwerp het probleem van de ongehuwde moeder. Niet zozeer haar directe materiële nood werd in het middelpunt gesteld, dan wel de vraag of de ongehuwde vrouw, die geslachtelijke omgang heeft, recht op Moederschap heeft.

Zoals te verwachten was, stelde de film de titel droeg „De gezusters Kleh“, wel het probleem, zij het op een naar de vorm onwaarschijnlijke wijze — de handeling speelde zich natuurlijk weer af in droompaleizen van schatrijke mensen — maar een oplossing van het probleem stelde ze niet. Welke film geeft ook maar enigszins de weg aan naar de oplossing van de brandende problemen van onze tijd?

De inleider toonde ons aan de hand van statistische gegevens, dat over de gehele wereld een ernstig mannentekort aanwezig is, wat nog zal toenemen, door het groter aantal meisjes- dan jongensgeboorten. Het probleem der ongehuwde, huwbare vrouw wordt een dwingende kwestie, die ingrijpend zal werken op het gehele maatschappelijke leven. Immers, het aantal vrouwen, dat in het bedrijfsleven werkzaam is, zal toenemen, de polygamie en het aantal ongehuwde moeders zal eveneens toenemen. Na een beeld gegeven te hebben van de materiële en meestal ook morele moeilijkheden, waarin moeder en kind komen te verkeren, kwam de inleider tot de conclusie, dat deze maatschappij geen oplossing in deze moeilijkheden kon brengen, immers de gerezen moeilijkheden komen grotendeels uit de maatschappelijke structuur zelve voort. De gehele samenleving zal van structuur moeten veranderen, de mentaliteit en de gedachten der mensen zal zich moeten omvormen, wil men tot een oplossing der moeilijkheden geraken. Al gaf dus de inleider evenmin concrete aanwijzingen voor een uitweg uit deze tragiek van onze samenleving, hij wees tenminste die uitweg aan. Meer kon hij in dit verband, in het kader van deze filmochtend, ook niet doen.

Het zou goed zijn als wij, Spartacisten, die een eensgezinde politieke opvatting hebben over de maatschappij en de uit haar voortkomende euvelen, ook dit vraagstuk onder ogen zien in ons blad, juist omdat wij meer concrete dingen daarover te zeggen zullen hebben.

ATOOMENERGIE

X.

Over de productie van „grote bommen“ is bekend, dat in de oorspronkelijke vorm van de atombom slechts een zeer klein deel van de energie die in het uranium of plutonium was opgehoofd, werkelijk werd „benut“. Dit komt, doordat zodra de beginnende explosie de stukken van de bom uit elkaar drijft, de sub-atomaire kernprocessen ophouden. Daardoor resulteert ieder mechanisme, dat het stukbreken van de bom vertraagt, in een explosie van grotere kracht. Bovendien is het denkbaar, dat gebruik wordt gemaakt van andere atoom-reacties, die door de grote hitte in het centrum van de atombom mogelijk worden gemaakt. In dit verband kan men b.v. denken aan de vorming van helium uit lithium. Al dergelijke ontwikkelingen zijn theoretisch denkbaar. Toch moet men deze berichten met de grootste reserve beschouwen, omdat proefnemingen op dit gebied stellig niet onopgemerkt zouden kunnen plaats vinden. Ook het mechanisme van de oude atombom heeft men slechts kunnen beproeven door een bom te laten ontploffen in de woestijn van Nieuw Mexico en hetzelfde zou voor de nieuwe bom moeten gelden. Zolang niets over dergelijke proeven bekend is geworden, is er reden om aan het bestaan van de „grote bom“ te twijfelen.

Stellingen over de staking als strijdform in ons Tijdperk. — Vervolg van pag. 2

wreken. De jonge, door het nieuwe lawaai van de moderne machines nog verdoofde arbeidersklasse, die de tussenvorm: horige boer-industriële horige arbeider, nog niet van zich afgestroopt had, zag in de machine de vijand en wilde deze daarom vernietigen.

2. De machine verhoogde echter de productiviteit van de menselijke arbeid tot in het oneindige. De voormalige handwerker en boer, wiens bestaan door de concurrentie van de machine vaak op wrede en pijnlijke wijze te niet gedaan werd, werd langzamerhand meester over de machine. Hij leerde hem verzorgen, beheersen, zijn raderwerk op gang houden. Hij zag de oneindige rijkdom aan waren uit de machine vloeien, en zelf bleef hij arm aan goederen. Het product van de arbeiders eigenden anderen zich toe en de arbeider begon zijn strijd om zijn aandeel in dit product. De vorm van deze strijd was de staking. „Deze machine loopt slechts, omdat ik het wil, en ik kan haar loop stuiten, sprak de arbeider. Heel het raderwerk staat stil, als onze machtige arm het wil.“ Het proletariaat had een nieuwe trap van het bewustzijn bereikt: de machine was niet meer een vijandig element dat vernield moest worden, zijn producten moesten slechts aan hem toebehoren.

3. De derde fase in de ontwikkeling

„Nieuwe atoomwapens“ kan men zich gemakkelijk denken in de vorm van besmetting met radio-actieve stoffen. In de uranium-zuil worden grote hoeveelheden radio-actieve stof voortgebracht als bijproducten van de vorming van plutonium (feitelijk als resultaat van de splitsing van uranium-kernen) en men kan hieraan andere naar willekeur toevoegen, door verschillende stoffen aan de straling van de zuil bloot te stellen. Sommige van deze stoffen verliezen hun radio-actieve eigenschappen snel, andere behouden ze gedurende geruime tijd. Indien, deze stoffen zich bevinden in de dampkring of in het water, leiden zij onvermijdelijk tot de dood van alle levende organismen in het besmette gebied. Het is gemakkelijk genoeg dergelijke stoffen te verspreiden. De moeilijkheid van het gebruik van dit „nieuwe wapen“ (waarop reeds in het onmiddellijk na de oorlog verschenen Smyth-Rapport werd gezinspeeld) ligt vermoedelijk meer in de controle van de uitbreiding dan in de verspreiding zelf. Het is b.v. bekend, hoe na de tweede bom op Bikini de radio-activiteit over grote afstanden werd verspreid door in het water levende algen. Op grote afstand van de plaats waar de bom was ontploft stierven de vissen door het eten van deze besmette algen. Soortgelijke problemen kunnen zich voordoen, wanneer water in een besmette

streek verdampst en de hieruit gevormde regen elders neerslaat. Op deze wijze zou de radio-actieve besmetting zich op volkomen oncontroleerbare wijze kunnen uitbreiden. Men kan dan ook vermoeden, dat een belangrijk deel van het Amerikaanse onderzoek is gericht op de gecontroleerde verspreiding van radio-actieve besmetting.

Alles tezamen geeft de verdere ontwikkeling van de atoomenergie een beeld te zien van mogelijkheden van onbeperkte vernietiging. Stellig is ook het Amerikaanse monopolie op vele van deze punten doorbroken. De mogelijkheden tot vernietiging houden thans niet meer stil bij enkele steden, maar zij omvatten gehele landen, ja, werelddelen. Het schijnt echter, alsof de middelen om deze vernietiging op een bepaald doel te richten, nog niet bestaan. Het bestuurbare lange-afstand raket-wapen, nodig om de atoombommen af te leveren, bestaat nog niet. Oncontroleerbare uitbreiding van radio-actieve besmetting door regen, wind, algen, insecten of andere oorzaken schijnt nog niet te kunnen worden verhinderd. De atoomenergie is dan ook nog niet ontwikkeld tot een wapen, dat met volle kans op succes kan worden gebruikt en het heeft nog steeds in zeer sterke mate het gevaar van de terugkerende boemerang in zich. Men behoeft zich echter geen illusies te maken over het feit, dat men gereed is deze energie in een toekomstige oorlog te gebruiken en over de graad van vernietiging die hieruit zal voortvloeien.

van het proletarische bewustzijn kwam tot uiting in de Italiaanse stakingen met bedrijfsbezetting.

Hier ging het niet meer om het stopzetten van de machine, ten einde een groter aandeel in het product te veroveren, maar om het bezit van het bedrijf. De bedrijfsbezetting was een demonstratieve inbezitting van het proletariaat, dat door deze daad openlijk verklaarde, dat hij meester was op het gebied, waar hij zijn arbeid verrichtte. Deze verklaring had echter voorlopig slechts een formeel karakter, want zij ging gepaard met het stilleggen van de productie.

4. Pas met de „Japanse“ stakingstactiek is de bezitname van het bedrijf tot een volledige, reële uitdrukking gekomen. De bedrijven werden daar niet alleen door de arbeiders bezet, maar de arbeiders zetten de productie voort onder eigen zelfstandige leiding met uitsluiting van de hoge directeuren en andere huurlingen, of leden van de heersende klassen.

Deze in feite overname van de fabriek door de arbeiders, demonstreert duidelijk

„Met taai geduld uit de schuld.“
Geef Uw bijdragen voor
„Spartacus op de Vesuvius.“
Adres: Jac. Rijpkema, den Haag,
Stortenbekerstraat 7.

het parasitaire karakter van de gehele uitbuitersklasse, die in het geheel geen taak meer in de productie zelf vervult. Aan de andere kant is ze bijzonder geschikt om in de na-oorlogse periode van gebrek aan goederen, waarvoor men steeds weer de arbeidersklasse verantwoordelijk stelt, om de arbeiders voornamelijk in de ogen van de kleinbourgeoisie te discreditieren, in de praktijk te demonstren, wie de eigenlijke „producent“ is. De z.g. „productie-comités“ zijn slechts de zweep, waarmee de arbeiders aangedreven worden, om voor hun oude meesters meer winsten te produceren.

Enkel en alleen de door het proletariaat zelf aangetoonde weg om de bedrijven te beheeren onder de zelfstandige leiding der arbeiders, met uitsluiting van al diegenen, die geen directe taak in de productie, of distributie der waren hebben, kan het zelfbewustzijn van het proletariaat tot een hoogte ontwikkelen, waarvan de directe consequentie van beheer over de productie, de politieke machtsovername is.

De taak van het proletariaat is niet meer de productie te saboteren door het terugtrekken van zijn arbeidskracht uit het bedrijf der kapitalisten, maar de zelfstandige leiding over de productie, door de uitschakeling van de kapitalistische parasieten en hun huurlingen uit de bedrijven.

23 OCTOBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 42

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, postgros 168797 te A'dam

OPNIEUW BEGINNEN

Het weekblad „De Vlam“ van 9 October bevat een redactioneel artikel en daarnaast een aantal richtlijnen die hun eindvorm hebben gekregen op een lezersconferentie, over de noodzakelijkheid van een nieuwe arbeidersbeweging. Uit de aard van de zaak heeft dit onze bijzondere belangstelling. Spartacus is geen politieke partij, die naar eigen macht streeft. Zij is bereid elke beweging te ondersteunen, die gericht is op het zelfstandig worden en handelen van de klasse en die de mogelijkheden in zich draagt, dat die klasse strijdend gaat voor een socialistische orde, een orde van vrije en gelijke producenten. Elk nieuw beginnen van de klasse wordt daarom door ons van harte toegejuicht en waar mogelijk ondersteund. Daarom willen wij ook gaarne het onze zeggen omtrent het geschrevene in en de plannen van „De Vlam“. Die opmerkingen houden critiek en raad in. Het bovenstaande moge dienen om aan te geven, dat het geen critiek om de critiek zal zijn en dat wij daarmee zeker niet voor de dag komen omdat dit initiatief, gepubliceerd onder de titel „Nieuw Begin“, van „De Vlam“ is uitgegaan. Het spijt ons voorts, dat de zeer beperkte ruimte van ons weekblad ons de gelegenheid ontzegt, op ruime wijze het standpunt van de redactie en de lezersconferentie van „De Vlam“ weer te geven.

Laten wij direct met ons hoofdbezwaar voor de dag komen. Wanneer er werkelijk een nieuwe arbeidersbeweging groeien moet, strijders van verschillende groeperingen nader tot elkaar moeten komen, dan zal het duidelijk zijn, dat daarbij „De Vlam“ niet maar zonder meer kan worden aangemerkt als het verzamelpunt waaromheen dit dient te geschieden. De redactie van „De Vlam“, dit stellende, maakt het probleem tot een propaganda-middel voor haar orgaan. Wij laten daar of dat bewust gebeurt, in feite kan het geen andere betekenis hebben.

Een nieuwe arbeidersbeweging kan bovendien niet maar ontstaan door eenzijdig vastgestelde richtlijnen. Het probleem van de verscheidenheid van de arbeidersklasse houdt meer in dan het feit, dat ze verscheiden is. In de loop van de tijd zijn er in

de oude beweging dermate grote verschillen ontstaan in inzicht omtrent strijd van de klasse, ja zelfs over wat socialisme is, dat reeds daarom een nieuw beginnen op geheel andere wijze zou moeten worden aangevat.

Daarbij komt, dat zomin als enige andere organisatie „De Vlam“ zich een kleedje van „Nieuw Begin“, bij wijze van New Look, kan aanmeten. Ook De Vlam heeft een politiek verleden.

Daarom mist zij het recht, van anderen te verlangen, dat de nieuwe arbeidersbeweging zich rond haar zal vormen. Zij mist althans dat recht in zekere zin. Evenals Spartacus kan natuurlijk „De Vlam“ propaganda maken voor haar denkbeelden, kan zij pogen geestverwanten te vormen en naar zich toe te trekken. Maar wanneer het, zoals geformuleerd werd, in de bedoeling ligt, dat de arbeidersklasse haar eenheid vindt, dan komen naast andere problemen, dan die van het bijeenbrengen, ook andere eisen van organisatorische aard, dan die van de oprichting van Vlamgroepen.

De gespletenheid van de arbeidersklasse is veel meer dan een gescheiden opmarcheren. Wil men sociaal-democratie en Stalinisme nog als arbeidersbeweging beoordelen, dan moet men niet alleen het feit stellen, dat er nog grote massa's arbeiders in zijn opgenomen. Men komt dan zelfs veel meer voor de vraag te staan, of deze organisaties nog door ideologie en organisatie bruikbaar kunnen zijn voor de werkelijk revolutionaire massa-actie en dus voor de strijd om een werkelijk socialistische orde. Voor „De Vlam“ zal het ook wel een illusie zijn, dat een nieuwe arbeidersbeweging kan ontstaan, door samensmelting van deze partijen. Zij schrijft bovendien nadrukkelijk, dat het oprichten van een nieuwe partij „inopportuun (nu ongeschikt) is en onmogelijk“. Daarna klinkt het: „Wij stellen ons daarom tot taak een socialistische „beweging“ te wekken, die.....“ enz.

Ook in dit verband menen wij, dat „De Vlam“ veel te ver schiet. Noch zij, noch enige andere organisatie zal in staat zijn, bewegingen te wekken. Dat kan slechts de klasse zelf; althans indien het een be-

weging zal zijn van arbeiders, die bezielde zijn van de wil een gemeenschap van vrije en gelijke producenten te scheppen. Een dergelijke beweging kan slechts ontstaan uit het verzet van de massa tegen de bestaande orde en zal in de bedrijven haar begin en blijvende kracht vinden. Het gaat er daarom niet alleen om, zoals „De Vlam“ doet, naast de vakbeweging deze „bedrijfsorganisatie“ te idealiseren en in de vakbeweging te propageren, het gaat er om, duidelijk te zien, dat die nieuwe strijdorganisaties, door de arbeiders zelf gevormd, in botsing zullen komen, met geheel de bestaande orde, met inbegrip van alle parlementair-politieke partijen en de vakbeweging, die de bestaande orde helpen beschermen en dienen.

Daarom kan het ook niet voldoende zijn, om ter bereiking van een nieuwe arbeidersbeweging, terug te grijpen op de zekere waardevolle fundamentele grondslagen der arbeidersbeweging uit het verleden. Dat ziet ook „De Vlam“ in. Maar zij dient te begrijpen, dat wanneer zij spreekt over het aangeven van constructieve oplossingen voor deze tijd, ook zij reeds een politiek verleden heeft, dat onder meer de Verenigde Socialistische Staten van Europa als ideaal aanvaardde. Thans verwerpt zij in de richtlijnen de Staat, daar hij een dwanginstituut is. Maar datzelfde zal dus gelden voor de Verenigde Staten van Europa. „De Vlam“ heeft echter in het verleden zelfs de bereidheid uitgesproken, mede te werken in dat propaganda-instituut, dat onder leiding van Churchill agiteert voor de Verenigde Staten van Europa. En al is zij in de nu ontworpen richtlijnen wat voorzichtiger, nog spreekt zij van een Europees federatie, zonder haar oude standpunt te herroepen. Zij houdt zich in de nevelen.

Uit het voorgaande moge vooral, blijken, dat er met betrekking tot de wording van en de propaganda voor een nieuwe arbeidersbeweging nog heel wat meer nodig is, dan de vorming van Vlamgroepen.

Ons heeft dit Vlam-initiatief teleurgesteld. Wij hadden op beter gehoopt. Wanneer De Vlam voor dit betere het initiatief had genomen, dan hadden wij daaraan gaarne onze medewerking verleend. Inderdaad zwerven allerlei kameraden, die in het verleden, zij het onder andere verhoudingen, met elkaar samenwerkten, in